

28. marca t. l. je umrl v Pragi 56letni profesor klavirja in harpe na praškem konservatoriju *Hanuš Trneček*, izborni pedagog in skladatelj.

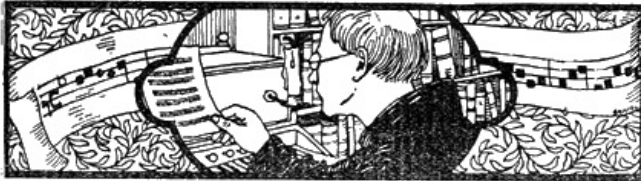
V Bataviji je umrla 10. maja t. l. pevka *Lillian Nordica*, stara 55 let. Slavna ameriška pevka je delovala mnogo let na Metropolitan Operahouse v Novem Jorku in je svojčas tudi sodelovala pri bayreuthskih predstavah.

Draždanski generalni glasbeni ravnatelj *Ernst pl. Schuch*, eden najznamenitejših modernih dirigentov, je umrl v Draždanah v starosti 67 let.

Dne 18. nov. 1913 je umrla v Londonu *Matilda Marchesi*, stara 87 let. Bila je najznamenitejša učiteljica petja preteklega stoletja. Med njene učenke štejejo Ema Nevada, Roza Papier, Ema Calvé, Nelly Melba, Sybil Sanderson itd.

Znani poznavalec in preiskovalec Bacha in Beethovna dr. *Erih Prieger* je umrl 64 let star 27. nov. 1913 v Bonnu.

V Solnogradu je umrl 2. aprila 1914 znani glasbeni pisatelj in kritik dr. *Robert Hirschfeld*.

Glasbeno-zgodovinske drobtinice.

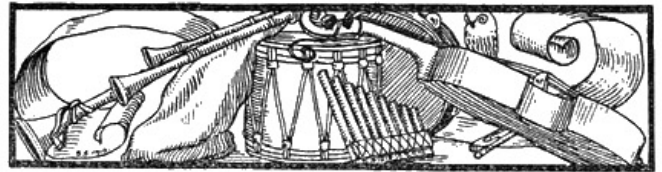
Josipina Turnogradska. 1. junija 1914 je bilo 60 let, odkar je umrla soproga dr. Lovra Tomana, znana pod pisateljskim imenom Turnogradska. To omenjamo, ker je bila Turnogradska tudi skladateljica. Dr. Toman piše o njej: „Bila je ranjka preizvrstna sviralica na glasoviru. Razlivala je v čarovne glase svoje občutke i misli, ... a malo, premalo od tega je zapisala. Mili napev ‚Občutki‘ je sploh znan, a ne tako ‚Tri rožice‘ i ‚Napitnica‘ — vsi izvrstni napevi. Ne morem i ne smem zamolčati, da je tudi vedno govorila o spevoigri ‚Črtomir i Bogomila‘, i je tudi že več pesem iz nje prepevala, ki so se pa le hranile v njenem spominu i glasu, i niso zapisane. . . . ‚Glasbenk‘ — kakor jih je sama imenovala — je tudi, žalibog nekaj odsumelo za na veke; ostale so le sledeče zapisane: ‚Rodoljubice‘ (okrogle), ‚Spominčice‘ (okrogle), ‚Zoranka‘ (polka) i ‚Milotinke‘ (gorenske) — vse prekrasne, mile i izvirne“. Dr. Toman je nameraval izdati zapuščino svoje žene, a je prej umrl. (Glej *A. Fekonja* v Ljubljanskem Zvonu 1884, str. 345 sl. Prim tudi delo: *Dr. Lovro Toman*. Založila in izdala Matica Slovenska v Ljubljani 1876. str. 22. sl.). *Rakuša* (Slovensko petje str. 56) našteje tri skladbe: „Občutki“, „Tri rožice“, „Napitnica“. Če so natisnjene in kje, ne pove. Celo *Radics* (Frau Musica in Krain 1877, str. 45) omenja Turnogradsko in imenuje iste skladbe kakor Fekonja, dostavlja pa, da nobena ni izšla v tisku. Ali je komu kaj natančnejšega znano o glasbenem delu Turnogradske?

Naša glasbena kritika pred 70 leti! Vrstnik Riharjev, *Matija Majer*, kaplan celovške stolne cerkve, je izdal leta 1846 v Celovcu „Cerkveno pesmarico ali svete pesme, ki jih pojó ilirski Slovenci na Štajerskim, Krajnskim, Koroškim, Goriškim in Benatskim“. Knjiga šteje 236 strani in je veljala 30 kr. sr. O tej zbirki čitamo v zborniku „Kolo“, knjiga V., koje urednik je bil *Stanko Vraz*, (Kolo. Članci za literaturo, umjetnost i narodni život. Urednik: *Stanko Vraz*. [Troškóm Nar. Matice Ilirske]. U Zagrebu. Tiskom K. P. Narodne Tiskarnice Dra. Ljudevita Gaja, 1847) naslednjo oceno: „Knjiga varlo dobra i koristna za obranu i odárzanje nar. pobožne poesije u carkvi slovenskoj, poesije prave iskrene, iz sárdea naroda niúúe i do likovah angjelah božjih dopirúúe, koju nastojavaše prevelika revnost i netečna izobraženost; nedavnog

vrémjena izrinuti iz hramovan slovenskih, naméstjavajúci u njih tvorbine škole, koja nestoji na kamenu véčnom, narodnom. Pésam ovim dodao je vésti sabiratelj i nékoliko napévah, uz koje narod od starine péva iste pésme. Izmedju njih nису svi jednake dobe ni jednake cène, nu i ta zbirka varlo je znamenita. Napévi prodaju se uz knjigu komad po 36 kr. sr.“. O istih napévih pa piše *Mantuani* v Cerkvenem Glasniku 1913 str. 82: „Žal, da so napevi vseskoz modernizirani in s takim spremljanjem opremljeni, da jih ni mogoče rabiti niti praktično, niti znanstveno“.

Orgle v cerkvi M. B. v Cerngrobu (Škofja Loka), ki jih je izdelal in postavil *Tomo Krek* (Khrueg) iz Ljubljane okoli leta 1649, so stale 100 renških. (Fr. Pokorn „Loka“, Dom in Svet 1894, str. 628).

Pred 20 leti (12. marca 1894) je Glasbena Matica prvič prednášala *Haydnovo* „Stvarjenje“. Solistje so bili *Berta Leščinska* (Gabrijel in Eva), *Cecil Vašiček* (Rafael, Adam) in *A. Razinger* (Urijel). Dirigiral je *M. Hubad*.

Pêle-mêle.

Svoboda kritike. Ni davno tega, kar mi je znanec iz Trsta povedal, da se tam resnica ne sme povedati, sicer je vse užaljeno. Pri nas v Ljubljani je pa še hujše. Prišlo je že tako daleč, da je že uredniku ljubo, da piše izvajajoči kritiko sam, ker potem ne more biti nobene zamere, in ohranjen je ljubi mir. Ali gorje, če kdo resnico pove! Tako sem pisal v „Novih Akordih“ o koncertu „Glasbene Matice“ na str. 16. zadnjega zvezka stavek, v katerem ne more najti noben pameten človek ničesar žaljivega, še manj pa neresničnega. Stavek se glasi: „V primeroma kratkem času je koncertni vodja Hubad s svojim sicer neokretnim zborom naštudiral to veliko delo (Mrtvaški ženin) in sicer v vsakem oziru dobro.“ Kje je kaj žaljivega in neresničnega? In vendar je ta stavek, ali bolje beseda „neokreten“, tako razžalil zbor „Glasbene Matice“, da je odbor že sklenil izstopiti iz „Pevske zveze“, kjer sem jaz pevovodja, in iz „Pevske župe“, kjer pa jaz nimam ničesar več opraviti. Le razsodnosti pametnih članov se je zahvaliti, da ni zbor odobril tega odborovega sklepa. — Vsaka še tako objektivna kritika Hubada in zbora, ki ni pisana v superlativih pohvale in ki konstatira kaj manj povoljnega, izzove v „Matici“ vihar; dotični kritik se obsodi, da je oseben, da je intrigant, ignorant in največji sovražnik Glasbene Matice. Spričo tega se ni čuditi, da se najde tudi urednik, ki sprejme od izvajajočega člana še pred koncertom spisano oceno, samo, da je ohranjen ljubi mir. To se je zgodilo pri „Oljki“. Po generalni skušnji „Oljke“ je bilo dvomljivo, ali bodo ljubljanski dnevnikarji prinesli za „Matico“ sprejemljivo kritiko; zato je hotela „Matica“ druge prehiteti in tajnik pevskega zbora „Matic“ g. S. je izročil kritiko po prvi pavzi prvega koncerta (tedaj še pred koncem koncerta) vpričo mnogobrojnega občinstva, uredniku ljubljanskega dnevnika; ta jo je pokazal svojim sosedom, češ: saj meni ne bo potreba pisati in zadovoljni bodo vsi. Drugo jutro se je čitala po Ljubljani kritika samih superlativov in kdor ni bil istega naziranja, je bil Hubadov „osebni nasprotnik“. Prav tako, kakor so Hubad in nekateri člani zbora po vsaki kritiki brez superlativov užaljeni, prav tako malo so izbirčni v sredstvih, s katerimi hočejo kritiko škodovati na ugledu. O meni trdi član R.,